

<https://sites.google.com/site/itkompetentnosti/tehnologiie-navcanna/formi/uroknavcalnijdialogucitelazucnami>. – (13.02.2017).

6. Королюк О. М. Педагогічне спілкування як один із головних засобів впливу вчителя на учнів / О. М. Королюк, А. М. Богданюк // Матеріали студентської наукової конференції Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (14–16 травня 2014 року). Педагогічні науки. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2014. – 392 с.

7. Крысько В. Г. Психология и педагогика : курс лекций / В. Г. Крысько. – 4-е изд., испр. – М. : Изд-во Омега-Л, 2006. – 368 с.

8. Ленец А. В. Прагмалингвистическая диагностика особенностей речевого поведения немецкого учителя : дис. канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / А. В. Ленец. – Ростов-на-Дону, 1999. – 192 с.

9. Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія : Навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчукта ін. – К. : Просвіта, 2001. – 416 с.

10. Austin J. L. How to do things with words / J. L. Austin. – London : Oxford University Press, 1962. – 166 p.

11. Searle J. R. Speech acts : An Essay in the Philosophy of Language / J. R. Searle. – London : Cambridge University Press, 1969. – 203 p.

12. Qiang K. On Perlocutionary Act / K. Qiang // Studies in Literature and Language. – Vol. 6. – № 1, 2013. – Pp. 60–64.

Нігаметзянова К.Р.

викладач,

Національна академія Національної гвардії України

ПРАКТИЧНІ ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ КУРСАНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

Міжнародне співробітництво в галузі вищої освіти і науки з освітніми та науковими установами інших держав та міжнародними організаціями є важливим напрямком діяльності, який дозволяє вивчати передовий досвід підготовки офіцерських кадрів та обмінюватися досвідом з різними країнами світу, сприяє налагодженню взаємовигідних відносин, розширенню кругозору, що, авжеж, і зумовлює необхідність підвищення ролі іноземної мови професійного спілкування і, як наслідок, розвитку лінгвосціокультурної компетенції для успішного міжкультурного професійного спілкування.

Одним із результативних шляхів подолання цієї проблеми є використання нетрадиційних форм навчання, що дозволяє підвищити

творчо-пошукову активність курсантів, підвищити індивідуалізацію навчальної діяльності та подолати психологічний бар'єр, адже нетрадиційні заняття, як правило, мають ігрову основу. Ефективними у розвитку лінгвосоціокультурної компетенції на заняттях з ІМПС у вищих військових навчальних закладах є рольові ігри [1, с. 10–16].

Рольові ігри дозволяють обрати правильну мовну форму, специфічні ролі (командир-підлеглий, миротворець-місцевий житель, військовослужбовець НГУ-військовослужбовець іншої держави), мовний сценарій (прибуття до військової частини, проведення лекції з ознайомлення зі структурою Збройних сил України, зброєю та військовою технікою, допомога пораненим), мовні акти (знайомство, надання команд, збір інформації, переговори) і знання норм спілкування в конкретній ситуації.

П. В. Сисоевим були розроблені п'ять типів проблемних культурознавчих завдань, які можна використовувати на заняттях з ІМПС у ВВНЗ для сприяння формуванню лінгвосоціокультурної компетенції.

Типологія культурознавчих проблемних завдань включає:

- пошуково-ігрові завдання;
- пізнавально-пошукові завдання;
- пізнавально-дослідницькі завдання;
- культурознавчо-спрямовані рольові ігри;
- культурознавчо-спрямовані дискусії [3, с. 42–47].

Перший тип завдань спрямований на усвідомлення курсантами себе в ролі полікультурних суб'єктів у рідному середовищі. Саме такі завдання слід використовувати, наприклад, при вивченні теми «My Academy», коли курсантам пропонується зібрати інформацію і підготувати доповідь про представників різних національностей та культур, які навчаються в Академії.

Наступний тип завдань необхідний для розуміння того, що приналежність до тієї чи іншої групи людей змінюється відповідно до контексту комунікації та інтеракції. Використання таких завдань знаходить своє застосування при вивченні таких тем, як «Applying for a Job», «Military career», «Conducting briefings». Освоєння теми «Conducting briefings», наприклад, надає їм прекрасну можливість відчути себе на місці командира взводу, який проводить інструктаж, так і на місці солдата.

Зміст завдань третього типу включає виявлення курсантами культурних подібностей між представниками різних культурних груп країн мови, яка вивчається для того, щоб розширити рамки власної групової приналежності. Що стосується таких завдань, то вони проходять наскрізною лінією з цілого блоку тем, таких як «Cadets' free time», «Rules and regulations», «Sport in Our Life» і т. д. При розгляді

кожної з цих тем курсанти проводять невелике дослідження, в результаті якого у них складається певне враження про подібності в житті двох культурних середовищ.

Завдання четвертого типу допомагають курсантам визначити своє місце і значимість у глобальних загальнолюдських процесах, а також розвинути особисту відповідальність за події, що відбуваються в світі. Найяскравішим прикладом може слугувати робота над підготовкою мультимедійної презентації «Peacekeeping operations», по завершенні якої курсанти усвідомлюють себе невід'ємною частиною нашої країни та світу в цілому, розуміють важливість захисту цивільного населення та участі в міжнародних миротворчих операціях.

Останній тип завдань спрямований на прийняття участі в діях проти культурної агресії та культурної дискримінації. Першою сходиною до цього є освоєння теми «Cross-Cultural Communication», в процесі роботи над якою курсанти набувають навички і вміння уникати або виходити з неприємних ситуацій, пов'язаних з незнанням культурних традицій в процесі спілкування.

Сьогодні з розвитком технологій з'явилося поняття «медіаосвіти». За О. Федоровим, медіаосвіта – це процес розвитку особистості за допомогою і на матеріалі засобів масової комунікації (медіа) з метою формування культури спілкування з медіа, творчих, комунікативних здібностей, критичного мислення, вмінь повноцінного сприймання, інтерпретації, аналізу й оцінки медіатекстів, навчання різних форм самовираження за допомогою медіатехніки [4, с. 149–158].

Застосування відеоматеріалу для формування лінгвосоціокультурної компетенції на заняттях з ІМПС є одним із дієвих засобів, адже автентичні відеоматеріали надають зразки мови і мовлення, загальноживану і спеціальну лексику, ідіоми, метафори і т.д., як їх використовують носії мови. Вони допомагають у вивченні міжкультурної комунікації.

Пошук нових оптимальних, найбільш ефективних способів в останні роки розширюється. Сьогодні постійно зростає науковий інтерес до акмеології. Акмеологічна технологія навчання – це технологія досягнення успіху і високих результатів у навчанні та розвитку учня на основі стійкої мотивації; це системно-орієнтоване розвивальне навчання, побудоване шляхом проектування навчального процесу та поетапної діагностики [2, с. 72].

Для здійснення успішного комунікативного процесу, для уникнення проблем міжкультурних відносин комунікативна компетенція повинна розвиватися поруч з лінгвосоціокультурною компетенцією, що сприятиме ефективній міжкультурній комунікації і розвитку толерантного мислення, вихованню захисника Вітчизни, який з повагою відноситься

не тільки до культурних цінностей свого народу, але й до представників іншого культурного співтовариства.

Список використаних джерел:

1. Димент Л.Г. Организация игр на уроке / Л.Г. Димент // Иностранные языки в школе. – 1987. – №3. – С. 10–16.
2. Методика викладання іноземних мов у середній навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. автори під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – С. 72.
3. Сысоев П.В. Культурное самоопределение личности как часть поликультурного образования в России средствами иностранного и родного языков / П.В. Сысоев // Иностранные языки в школе. – 2003. – № 1. – С. 42–47.
4. Федоров А.В. Основные теоретические концепции медиаобразования / А.В. Федоров, А.В. Новикова // Вестник Российского государственного гуманитарного фонда. – 2002. – № 1. – С. 149–158.

Подчерняєва Н.Д.

аспірант,

*Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди*

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МІЖНАЦІОНАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ У РОБОТІ ШКІЛЬНОГО ЄВРОКЛУБУ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

В умовах сучасної глобалізації у світі відбувається посилення міжнаціональної взаємодії, що неминуче призводить до конфліктів на національному ґрунті. Однією з найбільш складних соціальних проблем сучасності є загострення проблеми взаємовідносин між людьми різних національностей. Загострюються протиріччя між зростанням національної самосвідомості, бажанням представників однієї і тієї ж етнічної групи до консолідації і їх прагненням до міжнаціональної інтеграції, до встановлення єдиного економічного, культурного та інформаційного простору, що і призводить нерідко до відкритого протистояння.

Міжнародні організації (ООН, ЮНЕСКО тощо) у своїх основоположних документах проголошують виховання молоді в дусі миру та дружби між народами як найважливішу мету освітнього процесу. У ст. 26 Загальної декларації прав людини йдеться про те, що «освіта повинна сприяти взаєморозумінню, терпимості і дружбі між усіма народами ...» [3].